

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

Рўйхатта олинди
№ MD2-40
2016 йил

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта
махсус таълим вазирлигининг
2016 йил "6" APRIL даги
137 - сонли буйруғи билан
таслиқланган

Рангтасвир (дастгоҳли рангтасвир, театр
безаги рангтасвир, фильмнинг тасвирий ечими, маҳобатли рангтасвир)

йўналиши бўйича олий таълим муассасалари педагог кадрларини
кайта тайёрлаш ва малакасини ошириш курсининг ўқув дастури

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKACI
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ОЛИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИ ПЕДАГОГ ВА РАХБАР КАДРЛАРИНИ
ҚАЙТА ТАЙЁРЛАШ ВА УЛАРНИНГ МАЛАКАСИНИ ОШИРИШНИ
ТАШКИЛ ЭТИШ БОШ ИЛМИЙ - МЕТОДИК МАРКАЗИ

ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ САНЪАТ ВА МАДАНИЯТ ИНСТИТУТИ
ХУЗУРИДАГИ ПЕДАГОГ КАДРЛАРИНИ ҚАЙТА ТАЙЁРЛАШ ВА
УЛАРНИНГ МАЛАКАСИНИ ОШИРИШ ТАРМОҚ МАРКАЗИ

Қайта тайёрлаш ва малака ошириш курсининг ўқув дастури Олий ва
ўрта махсус, касб-хунар таълими йўналишлари бўйича ўқув-услубий
бирлашмалар филиялининг Мубофиқлаштирувчи кенгашининг
2016 йил 26.08.2016 йили 2 - сонли бейномаси билан
маъқулланган.

Тузувчилар:

“Олий таълимнинг норматив ҳуқуқий асослари”
модули: с.ф.д., проф., И.Эргашев, ю.ф.н., доц.
В.Топилдиев.

“Илгор таълим технологиялари ва педагогик маҳорат”
модули: п.ф.д., проф., Н.А.Муслимов, п.ф.н.,
М.Т.Мирсолтеева, п.ф.н., доц., М.Усманбаева, А.Исмаилов

“Таълим жараёнида ахборот-коммуникация
технологияларини қўлдан” модули: ф.м.ф.н., доц.,
Х.Холматов, ф.м.ф.н., доц., Д.Иргашева, кат. ўқитув.
В.Ҳамидов.

“Амалий хорижий тил” модули: Ўзбекистондаги
Британия Кенгашининг етакчи мутахассислари, кат. ўқитув.
У.Гиясова.

“Тизимли тахлил ва қарор қабул қилиш асослари”
модули: с.ф.д., проф., С.Жураев, ф.ф.д., проф. Р.Самиров,
п.ф.н., Х.М.Алимов.

Махсус фанлар бўйича: Макото Хата (Мақото Хата)
Ишчи гуруҳ: профессор Р.А.Худайберганиев, доцент О.С.
Касимов, катта ўқитувчи Э.Х.Хантов

Тақризчилар:

Р.Фатхуллаев – ЎзДСМИ “Санъатшунослик ва
маданиятшунослик кафедраси доценти
Ч.Ж. Бекмиров – МРДИ “Маҳобатли раунгтавир” кафедраси
доценти

Ўқув дастури Ўзбекистон давлат санъат ва маданият институти Кенгашининг
қарори билан таъликига тасдиқ қилинган (2016 йил _____ йили _____ сонли бейномаси)

Кириш

Дастур Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил
12 июндаги “Олий таълим муассасаларининг рахбар ва педагог кадрларини
қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш
чора-тадбирлари тўғрисида” ги ПФ-4732-сон Фармонидаги устувор
йўналишлар мазмунидан келиб чиққан ҳолда тузилган бўлиб, у замонавий
талаблар асосида қайта тайёрлаш ва малака ошириш жараёнларининг
мазмунини такомиллаштириш ҳамда олий таълим муассасалари педагог
кадрларининг касбий компетентлигини мунтазам ошириб боришни мақсад
қилади.

Дастур мазмунини олий таълимнинг норматив-ҳуқуқий асослари ва
конунчилик нормалари, илгор таълим технологиялари ва педагогик маҳорат,
таълим жараёнларида ахборот-коммуникация технологияларини қўллаш,
амалий хорижий тил, тизимли тахлил ва қарор қабул қилиш асослари, махсус
фанлар негизий илмий ва амалий тадқиқотлар, технологик таракқиёт ва
ўқув жараёнини ташкил этишнинг замонавий услублари бўйича сўнги
ютуқлар, педагогнинг касбий компетентлиги ва креативлиги, глобал
Интернет тармоғи, мультимедиа тизимлари ва масофадан ўқитиш
усулларини ўзлаштириш бўйича янги билим, кўникма ва малакаларини
шакллантиришни назарда тутди.

Дастур доирасида берилган мавзулар таълим соҳаси бўйича
педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш мазмунини, сифати
ва уларнинг тайёргарлигига қўйиладиган умумий малака талаблари ва ўқув
режалари асосида шакллантирилган бўлиб, бу орқали олий таълим
муассасалари педагог кадрларининг соҳага оид замонавий таълим ва
инновация технологиялари, илгор хорижий тажрибалардан самарали
фойдаланиш, ахборот-коммуникация технологияларини ўқув жараёнига
кенг татбиқ этиш, чет тилларини интенсив ўзлаштириш даражасини
ошириш ҳисобига уларнинг касб маҳоратини, илмий фаолиятини мунтазам
юксалтириш, олий таълим муассасаларида ўқув-тарбия жараёнларини
ташкил этиш ва бошқаришни тизимли тахлил қилиш, шунингдек,
педагогик вазиятларда оптимал қарорлар қабул қилиш билан боғлиқ
компетенцияларга эга бўлишлари таъминланади.

Қайта тайёрлаш ва малака ошириш йўналишининг ўзига хос
хусусиятлари ҳамда долзарб масалаларидан келиб чиққан ҳолда дастурда
тишловчиларнинг махсус фанлар доирасидаги билим, кўникма, малака
ҳамда компетенцияларига қўйиладиган талаблар такомиллаштирилиши
мумкин.

Қайта тайёрлаш ва малака ошириш курсининг ўқув дастури қуйидаги
модуллар мазмунини ўз ичига қамраб олади.

I. Олий таълимнинг норматив ҳуқуқий асослари

- 1.1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарларида жамият ривож ва таълим-тарбия масалалари.
- 1.2. Таълим-тарбия жараёнларини ташкил этишнинг қонунчилик нормалари.

II. Илғор таълим технологиялари ва педагогик маҳорат

- 2.1. Инновацион таълим технологиялари ва педагогик компетентлик.
- 2.2. Бадиий таълим ва педагогика.

III. Таълим жараёнида ахборот-коммуникацион технологияларни қўллаш

- 3.1. Электрон педагогика ва педагогнинг шахсий, касбий ахборот майдонини лойихалаш.
- 3.2. Ранг тасвир фанини ўқитишда компьютер графикасидан фойдаланиш

IV. Амалий хорижий тил

- 4.1. Амалий хорижий тилни ўрганишнинг интениети усуллари.

V. Тизимли таҳлил ва қарор қабул қилиш асослари

- 5.1. Олий таълим жараёнида бошқаришда тизимли таҳлил ва қарор қабул қилиш технологиялари.
- 5.2. Рангтасвирда тизимли таҳлил ва қарор қабул қилиш технологиялари.

VI. Махсус фанлар

- 6.1. Шарт тасвирнинг психологияси ва илҳом қилиш назарияси.
- 6.2. Тасвирий санъатда анъанавий ва замонавий услублар.
- 6.3. Арт маркетинг.

VII. Педагогик амалиёт

VIII. Малакавий аттестация

Қуронинг мақсади ва вазифалари

Олий таълим муассаслари педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш қуронинг мақсади педагог кадрларнинг ўқув-тарбиявий жараёнларини туҳас қилиш-методик даражада таъминлашлари учун зарур бўладиган касбий билим, кўникма ва малакаларини мунтазам янгиллаш, малака талаблари, ўқув режа ва дастурлари асосида уларнинг касбий компетентлиги ва педагогик маҳоратини доимий ривожланишини таъминлашдан иборат.

Қуронинг вазифаларига қуйидагилар кирлади:

“Рангтасвир (турлари бўйича)” йўналишида педагог кадрларнинг касбий билим, кўникма, малакаларини устувега янгиллаш ва ривожлантириш механизmlарини яратиш.

- замонавий талабларга мос ҳолда олий таълимнинг сифатини таъминлаш учун зарур бўлган педагогларнинг касбий компетентлик даражасини ошириш;

- педагог кадрлар томонидан замонавий ахборот-коммуникация технологиялари ва хорижий тилларни самарали ўзлаштирилишини таъминлаш;

- махсус фанлар соҳасидаги ўқитишнинг инновацион технологиялари ва илғор хорижий тажрибаларни ўзлаштириш;

- “Рангтасвир (турлари бўйича)” йўналишида ўқув жараёнини фан ва ишлаб чиқариш билан самарали интеграциясини таъминлашга қаратилган фаолиятни ташкил этиш.

Қурс якунида тингловчиларнинг билим, кўникма ва малакалари ҳамда компетентлигига қўйиладиган талаблар:

“Олий таълимнинг норматив ҳуқуқий асослари”, “Илғор таълим технологиялари ва педагогик маҳорат”, “Таълим жараёнида ахборот-коммуникация технологияларини қўллаш”, “Амалий хорижий тил”, “Тизимли таҳлил ва қарор қабул қилиш асослари” модуллари бўйича тингловчиларнинг билим, кўникма ва малакаларига қўйиладиган талабалар тегишли таълим соҳаси бўйича педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш мазмуни, сифати ва уларнинг тайёрларлиги ҳамда компетентлигига қўйиладиган умумий малака талаблари билан белгиланади.

Махсус фанлар бўйича тингловчилар қуйидаги янги билим, кўникма, малака ҳамда компетентияларга эга бўлишлари талаб этилади:

Тингловчи:

- чизматасвирнинг асосий тузилишлари ва қонуниятларини;
- тасвирий санъатда асрлар мобайнида шаклланган услубий анъаналарни;
- рангтасвир йўналишида эришилган янги илмий натижалар, яратилган илмий адабиётларни;
- чизматасвирда реалистик мактаб намоёндаларини;
- рангтасвирда йўналиш ва оқимларни;
- чизматасвирнинг замонавий концепциясини;
- тасвирий санъатда рангтасвирнинг ривожланиш босқичларини;
- рангтасвирда анъанавий ва замонавий услубларни;
- композиция фанини ўқитишда инновацияларни;
- рангтасвир кўринишларини;
- тасвирий санъат соҳасидаги долзарб масалаларни билиши керак.

Тингловчи:

- тасвирий санъат фанларида содир бўлаётган ўзгаришлар ва уларнинг ижобий натижаларини педагогик фаолиятга тadbик этиш;
- чизматасвирда инсон киёфасининг мураккаб тасвирини ифодалаш;
- тасвирий санъатда асрлар мобайнида шаклланган услубий анъаналарга риоя этиш ва улардан фойдаланиш;
- рангтасвирда композицион счим масалаларини ёритиш;
- рангтасвир фанидаги модернизация ва ўзгаришларни, мазмун-мохиятини сўзга билиш **кўникмаларига** эга бўлиши лозим.

Тингловчи:

- йўналиш ва оқимлардаги (классик-модерн) услубларини амалда қўллаш;
- рангтасвир йўналиши бўйича хорижий тилдаги манбалардан педагогик фаолиятга фойдаланиш;
- чизматасвирда умумий яхлитлигига эришиш;
- мумтоз ва замонавий усулларда рангтасвир композицияси ишлаш;
- рангтасвир санъатида ижодий жараёнлар, технологиялар ва инновацияларни қўллаш;
- рангтасвир санъатига оид асарларни замонавий усулларда ишлаш бўйича малакаларига эга бўлиши зарур.

Тингловчи:

- рангтасвир санъатида янги композицион ғоялар устида ишлаш;
- рангтасвирда ижодий тафаккур юритиши ва бадиий талқин этиш;
- рангтасвирнинг эстетик жиҳатлари ва бадиий дунёни ривожлантириш;
- йўналиш ва оқимлардаги (классик-модерн) услубларини ижодий ривожлантириш **компетенцияларига** эга бўлиши лозим.

Курс ҳажми

Қайта тайёрлаш ва малака ошириш курси 288 соатни ташкил этади. Ўқув юклаваси ҳафтага 36 соат этиб белгиланган. Қайта тайёрлаш ва малака ошириш йўналиши бўйича таълим дастурларини чуқур ўзлаштирган ва Аттестациядан муваффақиятли ўтган курс тинловчиларига Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 12 июлдаги ПФ-4732-сон Фармони 3-илоҳаси билан тасдиқланган давлат тизимисидagi малака аттестати берилди.

“Рангтасвир (турлар буйича)” йўналиши бўйича қайта тайёрлаш ва малака ошириш курсининг ўқув модуллари ва уларнинг мазмуни

I. Олий таълимнинг норматив ҳукукий асослари 1.1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарларида жамият ривож ва таълим-тарбия масалалари.

Инсон онг ва тафаккурининг янгиланиши жамият ривожланишининг муҳим омили сифатида. Глобаллашув ва ижтимоий-маънавий ҳаётдаги ўзгаришлар тенденцияси ва истикболлари.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Озод ва обод Ватан эркин ва фаровон ҳаёт пировард мақсадимиз”, “Юксак маънавият – енгилмас куч, “Ўзбекистон мустақилликка эришиш остонасида”, “Мамлакатни модернизация қилиш ва иқтисодиётимизни барқарор ривожлантириш йўлида”, “Ватанимизнинг босқичма-босқич ва барқарор ривожланишини таъминлаш – бизнинг олий мақсадимиз”, “Демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини шакллантириш- мамлакатимиз тараққиётининг асосий мезонидир”, “Она юртимиз бахти икболи ва буюк келажаги йўлида хизмат қилиш – энг олий саодатдир” ва бошқа асарларида жамият ривож ва таълим-тарбия масалаларининг ёритилиши.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Ўзбекистонни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг устувор йўналишларига бағишланган маърузаларида таълим ва кадрлар тайёрлаш тизимини модернизациялаш билан боғлиқ вазифаларнинг белгиланиши.

1.2. Таълим-тарбия жараёнларини ташкил этишнинг қонунчилик нормалари.

Норматив-ҳукукий ҳужжатлар тушунчаси ва турлари. Норматив-ҳукукий ҳужжатларнинг ишлаб чиқиш ва амалга қиритиш тартиби. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. “Таълим тўғрисида”ги Қонун. Кадрлар тайёрлаш миллий дастури. Кадрлар тайёрлаш миллий дастурининг босқичлари ва асосий йўналишлари.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2011 йил 20 майдаги “Олий таълим муассасаларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва юқори малакали мутахассислар тайёрлаш сифатини тубдан яхшилаш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-1533-сон Қарори, 2012 йил 24 июлдаги “Олий малакали илмий ва илмий-педагог кадрлар тайёрлаш ва аттестациядан ўтказиш тизимини янада такомиллаштириш тўғрисида”ги ПФ-4456-сон Фармони, 2015 йил 12 июлдаги “Олий таълим муассасаларининг раҳбар ва педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-4732-сон Фармони ва бошқалар.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1998 йил 5 январдаги “Узлуксиз таълим тизими учун давлат таълим стандартларини ишлаб чиқиш ва жорий этиш тўғрисида”ги 5-сон Қарори, 1998 йил

5 январдаги “Узлуксиз таълим тизимини дарсликлар ва ўқув адабиётлари билан таъминлашни такомиллаштириш тўғрисида”ги 4-сон Қарори, 2001 йил 16 августдаги “Олий таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида”ги 343-сон Қарори, 2006 йил 10 февралдаги “Олий таълим муассасасига педагогларни танлов асосида ишга қабул қилиш тартиби тўғрисида”ги Низомни тасдиқлаш хусусидаги 20-сон Қарори, 2012 йил 26 сентябрдаги “Олий таълим муассасалари педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 278-сонли Қарори, 2015 йил 10 январдаги “Олий таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида” 2001 йил 16 августдаги 343-сон қарорига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида”ги 3-сон Қарори, 2015 йил 20 августдаги “Олий таълим муассасаларининг раҳбар ва педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини оширишни ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 242-сон қарори ва бошқалар.

Давлат таълим стандартлари, ўқув режалари ва фан дастурлари тушунчаси ва уларга қўйиладиган талаблар. “Олий таълим муассасаларида талабалар билимининг назорат қилиш ва баҳолашнинг рейтинг тизими тўғрисида”ги Низом. “Ўзбекистон Республикаси олий таълим муассасалари талабаларининг малакавий амалиёти тўғрисида”ги Низом. “Ўзбекистон Республикаси олий таълим муассасаларида битирувчиларининг яқини давлат аттестацияси тўғрисида”ги Низом. Олий таълим муассасаларида мустақил таълимни ташкил этиш тартиби тўғрисида”ги Низом. “Магистратура тўғрисида”ги Низом. “Очик лекцияларни ташкил этиш ва ўтказиш тартиби тўғрисида”ги Низом ва бошқа меъёрий ҳужжатлар.

II. Илгор таълим технологиялари ва педагогик маҳорат

2.1. Инновацион таълим технологиялари ва педагогик компетентлик.

Олий таълим тизимини модернизациялашнинг устувор йўналишлари. Инновацион таълим технологияларининг моҳияти, турлари ва назарий асослари, инновацион жараёнларнинг кечиб боскичлари. Педагогик технологиянинг таснифи, қонуниятлари, тамойиллари ва мезонлари. Таълим-тарбия жараёнини технологиялаштириш асослари.

Олий таълим муассасаларида ўқув жараёнини ташкил этишнинг инновацион шакл, метод ва воситалари.

Шахса йўналтирилган таълим технологияларининг мазмуни, йўналишлари. Таълим оловчиларнинг билиш фаоллигини ошириш ва мустақил таълимни ташкил этиш асосидаги инновацион таълим технологиялари: амалий ўйинлар, муаммоли ўқитиш, интерфаол таълим, модулли-кредит тизими, blended learning (аралаш ўқитиш), case study (кейс стади), масофали ўқитиш, маҳорат дарслари, вебинар технологиялари, ассенсмент методларидан ўқув-тарбия жараёнида фойдаланиш. Ўқув

лойihalарини ишлаб чиқиш, портфолиоларни шакллантириш ва амалиётга татбиқ этиш.

Педагог касбий компетентлигининг тузилиши ва мазмуни. Педагогнинг психологик, методик, информацион, креатив, инновацион компетентлиги мазмун-моҳияти. Педагогик маҳорат асослари ва таркибий қисмлари. Ўқитувчининг коммуникатив компетентлиги, педагогик жараёнда мулоқот услубларини тўғри танлаш ва улардан самарали фойдаланиш. Педагогик деонтология. Нутқ техникаси ва маданияти. Аудиторияда шахсларо муносабатларни самарали ташкил этиш ва гуруҳни оптимал бошқариш. Педагогик низооларни самарали хал этиш йўллари. Замонавий педагог имиджи ҳамда ўқитувчининг ўз-ўзини касбий ва шахсий такомиллаштириб бориши.

Креативлик - педагогик ижодкорлиқнинг асоси сифатида. Олий таълим педагог кадрларининг креатив потенциали тушунчаси ва моҳияти. Педагогларда креатив компетентликни шакллантиришнинг зарурий шарт-шароитлари, моделлари. Касбий фаолиятда позитив-фаол мотивация ва педагог кадрларнинг креатив потенциалини баҳолаш мезонлари. Таълимни ахборотлаштириш шартлари педагог кадрлар креатив имкониятларини баҳолаш мезони.

2.2. Рангтасвир фанини ўқитиш методикаси

Рангтасвир фанини ўқитиш жараёнида шахс имкониятлари. Рангтасвир фанини ўқитиш жараёнининг мазмуни, шакли, восита ва методлари. Рангтасвир фанини ўқитиш жараёнида интерфаол методлар классификацияси.

Рангтасвир фанида муаммоли технологиялар. Рассомлик йўналишида Арт-терапия методининг ўзига хос жиҳатлари. SWOT-тахлил методи тасвирий ва амалий санъат асарларини таҳлил қилишнинг ноанъанавий усули.

III. Таълим жараёнида ахборот-коммуникация технологияларини қўллаш

3.1. Электрон педагогика асослари ва педагогнинг шахсий, касбий ахборот майдонини лойihalаш.

Педагогик жараёнда ахборот-коммуникация ва интерактив технологияларидан фойдаланиш. Таълимий Интернет ресурслари ва улардан ўқув жараёнида фойдаланиш. Интернет тармоғининг асосий хизматлари. Ziyonet.uz ва бошқа таълим порталлари ресурслари билан ишлаш. Интернет тармоғида педагогларнинг, талабаларнинг электрон мулоқот муҳитида жамoa бўлиб ишлаш шакллари. Блог, форум ва тематик чатларни ташкил этиш усуллари. Педагогларнинг тармоқдаги ҳамкорлиги.

Педагогнинг шахсий, касбий ахборот майдонини ташкил этиш. Электрон портфолио тушунчаси, таркиби, мазмуни ва имкониятлари. Ахборот технологиялари воситасида педагогнинг электрон портфолиосини

шакллантириш. Электрон ахборот-таълим муҳитида педагогик жараёни лойihalаштириш. Moodle дастури асосида ўқув ресурсларини яратиш.

Педагогик фаолиятда амалий дастурий воситалардан фойдаланиш, амалий дастурий воситалар ёрдамида электрон дарсликлар, тренажерлар, виртуал лаборатория машғулотларини яратиш усуллари. Офис дастурларида электрон ўқув-методик материалларини яратиш усуллари (Microsoft Word, Excel, Power Point ва б.). Web 2.0/3.0 технологиялари ва уларнинг ёрдамида электрон дидактик материалларни яратиш ва ўқув-тарбия жараёнида қўллаш.

Педагогик фаолиятда амалий дастурий воситалар химоясини таъминлаш. Аутентификациялаш ёрдамида химоялаш. Химоялаш воситалари.

3.2 Ранг тасвир фанини ўқитишда компьютер графикасидан фойдаланиш.

Рангтасвир фанини ўқитишда компьютер графикаларидан фойдаланиш. Компьютер графикасининг асосий тушинчалари. Компьютер графикаси турлари. Растрли ва векторли графика элементлари. Компьютер графикасининг дастурий таъминоти. Рангтасвирда Adobe Photoshop график муҳарририда ишлаш, фото коллажлар ташкил этиш. Adobe Photoshop график муҳаррирининг инструментлар панели билан ишлаш. Рангтасвирда CorelDraw дастуридан фойдаланиш ва объектларга эффектлар бериш. CorelDraw график муҳаррирининг фойдаланувчи интерфейси ва ундан фойдаланиш

IV. Амалий хорижий тил

4.1. Амалий хорижий тилни ўрганишнинг интенсив усуллари.

Хорижий тилни ўқитиш ва ўрганишдаги ислохотлар. Тил бўйича Европа стандарти ва унинг талқини. Тил алоқа (коммуникация) воситаси сифатида ва тилга оид билим ва кўникмаларни шакллантириш усуллари. Тилни ўрганишда муваффақиятга эришиш шарт-шароитлари: касбий интерактив мулоқот муҳити, мулоқот клубларини ташкил этиш, ўзининг тил кўникмалари даражасини баҳолаш ва бошқ. Хорижий тилни ўрганишда грамматиканинг ахамияти (грамматика ва лексика-VI-B2 оралиғида). Тил ўрганишда ўқитувчи ва ўрганувчиларни роли. Тил ўрганиш учун зарур ўқув-аудио, методик ва онлайн ресурслар. Тилни ўрганилаётган мамлакат маданиятини билишнинг ахамияти. Маданиятлараро мулоқот компетенцияси (Ўзбек ва хорижий тилда сўзлашувчи халқлар маданияти, урф-одатлари, анъаналари хақида чет тилида гапира олиш).

Мулоқот мавзулари: кундалик ҳаётга оид (шахсий маълумот, оила хақида маълумот, бўш вақтни ўтказиш ва хоказо) ижтимоий ҳаётга доир, таълимга ва касбга йўналтирилган мавзулар.

Мутахассисликка оид магнларни ўқиш, уларни тушуна олиш, оғзаки баён эта олиш, ўз фани бўйича ўқув жараёнини ташкил этишда сохага оид хорижий тилдаги атамалардан фойдаланиш.

V. Тизимли тахлил ва қарор қабул қилиш асослари

5.1. Олий таълим жараёнини бошқаришда тизимли тахлил ва қарор қабул қилиш технологиялари.

Тизимли тахлил тушунчаси. Тизим ва тизимлар назарияси. Тизимли методология ва тизимли ёндашув. Тизимлар классификацияси. Тизим структураси. Тизимли тахлилнинг мақсади ва вазифалари. Тизимли тахлидан педагогик фаолиятда фойдаланиш техникаси. Педагогик тизим ва унинг тузулиши. Педагогик вазиятларнинг тизимли тахлилин амалга ошириш. Тизимли тахлилни амалга оширишнинг асосий босқичлари. Тизимли тахлилни амалга ошириш моделлари. Тизимли тахлилни амалга ошириш методлари. Тизимли тахлил натижаларини манба шаклига келтириш технологияси.

Қарор тушунчаси ва унинг асосий вазифалари. Қарор турлари ва уни қабул қилиш усуллари. Қарорларни тайёрлашга қўйиладиган талаблар. Қарор вариантларини тайёрлаш технологияси. Қарор қабул қилиш жараёни ва педагог шахси. Қарорларни қабул қилиш жараёнига таъсир кўрсатувчи асосий омиллар. Педагогик жараёни бошқаришда қарорлар (тезкор, тактик ва б.).

Қарор натижаларини баҳолашнинг экспертли ва прогностик методлари. Қарорлар самардорлигини баҳолаш мезонлари. Қабул қилинган қарорлар ижросини таъминлаш механизми.

5.2. Рангтасвирда тизимли тахлил ва қарор қабул қилиш технологиялари.

Тасвирий санъатнинг рангтасвир соҳасига тегишли йўналишларини ўрганишда (дастхотли рангтасвир, маҳобатли рангтасвир, чизма рангтасвир ва хоказо) тизимли тахлилнинг роли ва ўрни. Рангтасвир соҳасини ёритишда тизимли тахлилнинг услуб ва услубиятларини қўллаш.

Рангтасвир соҳаси фаолиятида қарор қабул қилиш тизимининг моҳияти. Соҳани моделлаштириш, ташкиллаштириш ва ижрони назорат қилишда қарор қабул қилишнинг асослари, услуб ва услубиятидан фойдаланиш.

Рангтасвирда асар яратиш босқичлари ва уларда тизимли тахлил ва қарор қабул қилишнинг ўрни. Рангтасвирда яратилаётган объектга тизим сифатида ёндашув.

Рангтасвир санъатининг психологик жиҳатлари. Қарор қабул қилишда таъсир ўтказишнинг турли кўринишлари ва улардан фойдаланиш. Физиологик таъсир, эмоционал таъсир, интеллектуал таъсир ва ўтказиш турлари.

Рангтасвир санъатидаги ранглар уйғунлигини (колоритни) танлашда қарор қабул қилиш.

Рангтасвир соҳаси бўйича педагогик фаолиятда тизимли тахлил асослари ва қарор қабул қилиш технологияларининг ўрни ва роли.

VI. Махсус фанлар

6.1. Шакл тасвирининг психологияси ва идрок қилиш назарияси.

Психологиянинг предмети, вазифаси ва услублари. Ижодкор шахсининг ривожланиши ва шаклланиш хусусиятлари. Шахс шаклланишида педагогнинг роли. Ижодкор фаолияти ҳақида умумий тушунча. Тасвирий фаолиятда кўника, маҳорат ва тажриба. Тингловчиларда кузатувчанликни ривожлантириш. Борликни идрок қилиш ва уни тасвирлаш. Ижодкорнинг тасаввур олами. Ижодкорнинг тасавури ва кўриш хотираси хусусиятлари. Бадий фикрлаш хусусиятлари. Тингловчиларда фикрлаш қобилиятини шакллантириш. Ижодкорнинг индивидуал ифодалаш хусусиятлари. Бадий ижодиёда тасаввур олами. Тасвирий санъат фаолияти ва сезги. Ижодда темперамент ва қобилият ҳақида умумий тушунча. Характерда одатийлик ва индивидуаллик.

6.2. Тасвирий санъатда анъанавий ва замонавий услублар.

Чизма тасвирнинг замонавий концепцияси ва ўзига хос хусусиятлари. Эмоционал таъсирчанлик. Чизма тасвирнинг эстетик жиҳатлари ва бадийлик. Чизиклар уйғунлиги ва яхлитлик. Тасвирий санъатда асрлар мобайнида шаклланган услубий анъаналарга рўя этиш ва улардан фойдаланиш. Чизматасвирда реалистик мактабнинг ўрни. Йўналиш ва оқимардаги (классик-модерн) услубларни амалда қўллаш биллиш ва уни ижодий ривожлантириш. Чизматасвирда бадийликнинг психологик таъсирчанлиги.

Тасвирий санъатда рангтасвирнинг ривожланиш босқичлари. Рангтасвирда анъанавий ва замонавий услублар. Рангтасвирда психологик таъсирчанлик. Рангтасвирда ноанъанавий турларида ифодалилик. Рангтасвирнинг турли (икки ва уч ўлчамлилик, декоратив безаксиллик, кўринишларида психологик таъсирчанлик ва бадийлик. Рангтасвирда бадийликнинг асосий тузилиши қонуниятлари. Рангтасвирнинг эстетик жиҳатлари ва бадий дидни ривожлантириш. Рангтасвирнинг ноанъанавий турларида ифодалилик. Ранглар уйғунлигининг психологик таъсирчанлигидан фойдаланиш. Рангтасвирда ижодий тафаккур юрита олиш ва бадий талқин эта олиш. Рангтасвирда бадийликнинг яхлитлиги ва умумий колорити тизими.

6.3. Арт маркетинг.

Маркетингга реклама тушунчаси ва унинг аҳамияти. Рекламанинг асосий максали ва вазифалари. Рекламанинг хусусиятлари. Рекламанинг турлари ва воситалари. Маркетингга рекламани ташкил этиш қонуллари. Маркетингга тайёрлаш ва режалаштириш. Рекламани ташкил этишнинг хорижий тажрибаси.

Маркетинг коммуникацияси, комплекс (реклама, аукцион, католог, альбом, буклет, ташвиқот, жамоа билан ишлаш ҳамда шахсий сотув ва бевосита сотув).

Тасвирий санъат муассасалари маркетинги. Санъат тadbирлар рекламаси. (кўргазмалар.) Телевидение, радио кўрсатувлари ва эшиттиришлари маркетинги. Кўргазмалар ташкил этиш ва маркетинг жараёнини ўрганиш.

Талабни шакллантириш ва сотувни рағбатлантириш моҳияти, макседи. Асарнинг рақобатбардошлигини баҳолаш услублари. Маркетингга рекламани тайёрлаш ва режалаштириш. Маркетингга рекламани ташкил этиш жараёнлари. Харидорларга ва сотувчиларга имтиёзли шaroитларни вужудга келтириш. Сервис хизматини ташкил этиш.

VII. Педагогик амалиёт

Қайта тайёрлаш ва малака ошириш курсларида педагогик амалиёт очик маърузалар ва амалий машғулотлар ўтказиш, ўтилган дарсларнинг муҳокама қилиниши ва танқидий таҳлил этилишига асосланган ҳолда амалга оширилади.

Педагогик амалиёт қайта тайёрлаш ва малака ошириш йўналишлари ва мутахассисликларининг ўзига хослигидан келиб чиққан ҳолда олий таълим муассасаларининг тегишли профилъ кафедраларида ташкил этилади.

Амалий машғулотларни ташкил этиш бўйича кўрсатма ва тавсиялар

Амалий машғулотларда тингловчилар ўқув модуллари доирасидаги ижодий топшириқлар, кейслар, ўқув лойиҳалари, технологик жараёнлар билан боғлиқ вазиятли масалалар асосида амалий ишларни бажарадилар.

Амалий машғулотлар замонавий таълим услублари ва инновацион технологияларга асосланган ҳолда ўтказилади. Бундан ташқари, мустақил ҳолда ўқув ва илмий адабиётлардан, электрон ресурслардан, тарқатма материаллардан фойдаланиш тавсия этилади.

Мустақил таълимни ташкил этишнинг шакли ва мазмуни

Мустақил таълим тегишли ўқув модули бўйича ишлаб чиқилган топшириқлар асосида ташкил этилади ва унинг натижасида тингловчилар битирув иши (лойиҳа иши) ни тайёрлайди.

Битирув иши (лойиҳа иши) талаблари доирасида хар бир тингловчи ўзи дарс бераётган фани бўйича электрон ўқув модулларининг тақдиротини тайёрлайди.

Электрон ўқув модулларининг тақдироти қуйидаги таркибий қисмлардан иборат бўлади:

Кейслар банки;

Мавзулар бўйича тақдиротлар;

Бошқа материаллар (фанни ўзлаштиришга ёрдам берувчи кўшимча материаллар: электрон таълим ресурслари, маъруза матни, глоссарий, тест, кроссворд ва бошқ.)

Электрон ўқув модулларини тайёрлашда қуйидагиларга алоҳида эътибор берилади:

- тавсия қилинган адабиётларни ўрганиш ва таҳлил этиш;
- соҳа таракқиётининг устивор йўналишлари ва вазифаларини ёритиш;
- мутахассислик фанларидаги инновациялардан ҳамда илгор хорижий тажрибалардан фойдаланиш.

Шунингдек, мустақил таълим жараёнида тингловчи касбий фаолияти натижаларини ва талабалар учун яратилган ўқув-методик ресурсларини “Электрон портфолио” тизимига киритиб бориши лозим.

Дастурнинг ахборот-методик таъминоти

Модулларни ўқитиш жараёнида ишлаб чиқилган ўқув-методик материаллар, тегишли соҳа бўйича илмий журналлар, Интернет ресурслари, мультимедиа маҳсулотлари ва бошқа электрон ва коғоз вариантдаги манбаалардан фойдаланилади.

Адабиётлар

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарлари

1. И.А.Каримов. Озод ва обод Ватан эркин ва фаровон ҳаёт пировард мақсадимиз, 8-жид. – Т.: Ўзбекистон, 2000.
2. И.А.Каримов. Ватан равнақи учун ҳар биримиз маъсулмиз, 9-жид. – Т.: Ўзбекистон, 2001.
3. И.А.Каримов. Юксак маънавият-енгилмас куч. Т.: “Маънавият”. – Т.: 2008. -176 б.
4. И.А.Каримов. Ўзбекистон мустақилликка эришиш остонасида. - Т.: “Ўзбекистон”. 2011. -440 б.
5. И.А.Каримов. Она юртимиз бахту икболи ва буюк келажаги йўлида хизмат қилиш – энг олий саодатдир. “Ўзбекистон”, 2015. – 302 б.

II. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар

1. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. – Т.: Ўзбекистон, 2014.
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Таълим - тарбия ва кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан ислох қилиш, баркамол авлодни вояга етказиш тўғрисида”ги 1997 йил 6 октябрдаги №1869-сонли Фармони.
3. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Узлуксиз таълим тизими учун давлат таълим стандартларини ишлаб чиқиш ва жорий этиш тўғрисида”ги 1998 йил 5 январдаги 5-сонли Қарори.
4. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Узлуксиз таълим тизимини дарсликлар ва ўқув адабиётлари билан таъминлашни такомиллаштириш тўғрисида”ги 1998 йил 5 январдаги 4-сонли Қарори.
5. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Олий таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида”ги 2001 йил 16 августдаги 343 - сонли Қарори.

6. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Олий ўқув юртлири талабаларига стипендиялар тўлаш тартиби ва миқдорлари тўғрисида”ги 2001 йил 17 августдаги 344 - сонли Қарори.

7. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2004 йил 1 мартдаги “Нодавлат таълим муассасалари фаолиятини лицензиялаш тартиби тўғрисида”ги Низомни тасдиқлаш тўғрисидаги 100-сонли Қарори.

8. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Олий таълим муассасасига педагогларни танлов асосида ишга қабул қилиш тартиби тўғрисида”ги Низомни тасдиқлаш тўғрисидаги 2006 йил 10 февралдаги 20-сонли Қарори.

9. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 16-февралдаги “Педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва уларни малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш тўғрисида”ги 25-сонли Қарори.

10. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Олий таълим муассасалари талабалари ўқишини кўчириш, қайта тиклаш ва ўқишдан четлаштириш тартиби тўғрисида”ги Низом тасдиқлаш хусусидаги 2010 йил 18 июндаги 118-сонли Қарори.

11. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Таълим муассасаларининг битирувчиларини тadbиркорлик фаолиятига жалб этиш борасидаги кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги 2010 йил 28 июлдаги 4232-сонли Фармони.

12. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим муассасаларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва юқори малакали мутахассислар тайёрлаш сифатини тубдан яхшилаш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 2011 йил 20 майдаги 1533-сонли Қарори.

13. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий малакали илмий ва илмий-педагог кадрлар тайёрлаш ва аттестациядан ўтказиш тизимини янада такомиллаштириш тўғрисида”ги 2012 йил 24 июлдаги 4456-сонли Фармони.

14. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2012 йил 26 сентябрдаги “Олий таълим муассасалари педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 278-сонли Қарори.

15. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Ўриндошлик асосида ҳамда бир неча касбда ва лавозимда ишлаш тартиби тўғрисида”ги Низомни 2012 йил 18 октябрдаги 297-сонли Қарори.

16. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Олий ўқув юртидан кейинги таълим ҳамда олий малакали илмий ва илмий педагогик кадрларни тайёрлаш аттестациядан ўтказиш тизимини такомиллаштириш чора тadbирлари тўғрисида”ги 2012 йил 28 декабрдаги 365-сонли Қарори.

17. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2012 йил 29 декабрдаги “Республика олий таълим муассасалари рейтингини баҳолаш тизимини жорий этиш тўғрисида”ги 371-сон Қарори.

18. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 10 январдаги “Вазирлар Маҳкамасининг “Олий таълимнинг Давлат таълим

стандартларини тасдиқлаш тўғрисида” 2001 йил 16 августдаги 343-сон қарорига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида”ги 3-сонли Қарори.

19. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 2 мартдаги “Магистратура тўғрисида”ги Низомни тасдиқлаш тўғрисидаги 36-сонли Қарори.

20. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 12 июндаги “Олий таълим муассасаларининг раҳбар ва педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 4732-сон Фармони.

21. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 20 августдаги “Олий таълим муассасалари раҳбар ва педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва малакасини оширишни ташкил этиш чора тадбирлари тўғрисида”ги 242-сонли Қарори.

22. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 10 январдаги «Олий таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида» 2001 йил 16 августдаги 343-сон қарорига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида”ги 3-сон Қарори.

Ш. Махсус адабиётлар

1. Азизходжаева Н.Н. Педагогик технологиялар ва педагогик маҳорат. – Т.: Молия, 2003. – 192 б.

2. Арплов М. Интернет ва электрон почта асослари. – Т.: 2000. – 218 б.

3. Исмаилов А.А., Жалалов Ж.Ж., Саттаров Т.К., Ибрагимходжаев И.И. Инглиз тили амалий курсидан ўқув-ўқувчи бўлиб мажмуа. Basic User/ Breakthrough Level A1/-Т.: 2011. – 182 б.

4. Ишмухамедов Р., Абдуқодиров А., Пардаев А. Таълимда инновацион технологиялар (таълим муассасалари педагог-ўқитувчилари учун амалий тавсиялар). – Т.: “Истеъдод” жамғармаси, 2008. – 180 б.

5. Ишмухамедов Р., Абдуқодиров А., Пардаев А. Тарбияда инновацион технологиялар (таълим муассасалари педагог-ўқитувчилари учун амалий тавсиялар). – Т.: “Истеъдод” жамғармаси, 2009. – 160 б.

6. Саттаров Э., Алимов Х. Бошқарув мулоқоти. – Т.: “Академия”, 2003. – 70 б.

7. Махмудов И.И. Бошқарув психологияси. – Т.: 2006. – 230 б.

8. Махмудов И.И. Бошқарув профессионализи: психологик таҳлил. – Т.: “Академия”, 2011. – 154 б.

9. Блэйк В. Как рисовать фигуру человека. 2005. – 165 с.

10. Худайбергенов Р.А. Рангшунослик асослари. – Т.: Ф.Фуллом нашриёти. 2006. – 220 б.

11. Худайбергенов Р.А. Композиция. – Т.: Шарк, 2007. – 235 б.

12. Муинов О. Рангтаъбир. – Т.: Шарк нашриёти, 2008. – 195 б.

13. Deborah A. Rockman. The Art of Teaching Art: A Guide for Teaching and Learning the Foundations of Drawing-Based Art. – Oxford University Press, England 2000

14. Andrew Paquette. An Introduction to Computer Graphics for Artists.- Springer Publishing Company, Incorporated, USA 2013

15. Salvatore Greco. Multiple Criteria Decision Analysis: State of the Art Surveys.- Springer-Verlag New York, USA, 2005

16. Rudolf Arnheim. Art and Visual Perception:A Psychology of the Creative Eye.- University of California Press, USA 2004

17. Charles Soulbey. Art and Design: Intermediate and Advanced Level (Art & Design GNVQ). – Longman, England 1995

18. Finola Kerrigan, Peter Fraser, Mustafa Ozbilgin. Arts marketing. – Paperback

19. Germany, 2004

IV. Электрон таълим ресурслари

1. www.ziyounet.uz

2. www.edu.uz

3. www.infocom.uz

4. www.learnenglishkids.britishcouncil.org/en/

5. www.learnenglish teens.britishcouncil.org/

6. www.learnenglish.britishcouncil.org/en/

7. www.gov.uz

8. www.lugat.uz

9. www.art-academy.uz

10. www.mirdi.uz

11. www.muzeyart.uz

12. www.bimm.uz

13. www.uzdsmi.uz

14. www.uzdsimimarkaz.uz

ИШЛАБ ЧИКИЛГАН:

Олий таълим тизими педагог ва раҳбар кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини оширишни ташкил этиш Бошиқиримий-методик маркази

Директор У.Ш.Бегимкулов
201__ й.

Ўзбекистон давлат санъат ва маданият институти-Хузуридаги Педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш-Тармоқ маркази

Директор О.А.Хасанов
201__ й.

КЕЛИШИЛГАН:

Маданият ва спорт ишлари вазирлиги Таълим муассасалари бошқармаси бошлиғи А.Нуруллаев

“ ” 201__ й.
м.у.